

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Tarr Imre ügyvéd (.....) által képviselt (.....) felperesnek a dr. Kovács Kázmér ügyvéd (.....) által képviselt (.....) alperes elleni kártérítés iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2012. május 29-én kelt 7.G.40.163/2012/15. számú ítéletével szemben a felperes fellebbezése és alperes csatlakozó fellebbezése folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatja meg, hogy a felperest alperes részére 5.000.000 (Ötmillió) forint + áfa összegű első fokú perköltség megfizetésére kötelezi.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.500.000 (Kettőmillió-ötszázezer) forint+ áfa összegű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az alperes üzleti kapcsolat keretében a cégcsoportnak (továbbiakban ügyfélcsoport), többek között, a, a,,,,,

.....,) különböző hitelműveleteket végzett 12.500.000.000 forint limitösszeg erejéig.

Ezen hitelügyletek biztosítékeként az alperes és az ügyfélcsoport egyes tagjai üzletrészeket terhelő zálogjogot, ingatlanokat terhelő keretbiztosítéki zálogjogot alapító szerződéseket és készfizető kezességvállalására vonatkozó szerződéseket kötöttek.

Így a 2005. február 24-én kelt, az alperes, valamint a Kft., mint zálogkötelezett és más, a cégcsoporthoz tartozó kötelezettek egységes szerkezetben közjegyzői okiratba foglalt biztosítéki szerződést kötöttek. Előzményként rögzítették, az alperes a cégcsoporttal fennálló üzleti kapcsolat keretében a csoport tagjai részére mindösszesen 12.500.000.000 forint erejéig (Limit) különböző hitelműveleteket végez az egyes tagok részére egyedileg megállapított keretösszegeken (Egyedi Hitelkeret) belül, vagy Egyedi Hitelkeret megállapítása nélkül egyedi ügyletek formájában (Egyedi Ügyletek) az egyes tagokkal kötött külön megállapodások alapján. Rögzítették, ezen üzleti kapcsolatra tekintettel a bank és a csoport között határozatlan időtartamú tartós jogviszony áll fenn.

A zálogkötelezettek vállalták, hogy a limitet terhelő megállapodások biztosítékaul a limitösszeg erejéig keretbiztosítéki zálogjogot alapítanak a bank javára a közjegyzői okiratban megjelölt társaságokban fennálló üzletrészeiken. (Az óvadékot nyújtók pedig azt vállalták, a limitet terhelő megállapodások biztosítékaul a bank javára az okiratban megjelölt társaságokban fennálló részvényeiket óvadékba adják.)

A 4.2. pont egyebek mellett rögzítette, az alperest a jelen szerződés vagy a Limitet terhelő megállapodások értelmében megillető jogok gyakorlása során az értékesítésből befolyt összegeket először arra kell felhasználni, hogy kielégítésre kerüljön az alperesnek a Limitet terhelő megállapodásokból származó kintlévő követelése, illetve kifizessék az alperes részére a jelen szerződésben kikötött jogok gyakorlása során részére, vagy megbízottja, vagy ügynöke részére felmerült összes kárt illetve szükségszerűen felmerült összes kiadásokat, költségeket és bármilyen díjakat. A zálogkötelezettek, illetve óvadékot nyújtók részére kell megfizetni minden olyan összeget, amely fennmarad a limitet terhelő megállapodások, illetve a jelen szerződés értelmében meglévő kötelezettségek végleges és teljes rendezése, és teljesítése után. Az alperes a jelen szerződéssel kikötött biztosítékok érvényesítéséből származó összeg befolyását követő 30 napon belül köteles írásban elszámolni a szerződés szerinti kötelezettségei teljesítéséről a zálogkötelezettek, illetve óvadékot nyújtók felé. (352/2005. számú közjegyzői okirat).

Az 1. számú melléklet szerint Limitet terhelő Megállapodás volt a alperessel kötött 1.000.000.000 forint összegű TCF-R-236/2002. számú Multicurrency kölcsönszerződése és a 350.000.000 forint összegű MF-06/2002. számú bankszámla hitelszerződése is.

..... közjegyző 2005. február 24-én 353/2005. szám alatt közjegyzői okiratba foglalta az alperes, a és más zálogkötelezettek ingatlanokra vonatkozó keretbiztosítéki jelzálogszerződését.

A zálogkötelezettek a szerződésben felsorolt ingatlanokra 12.500.000.000 forint erejéig hozzájárultak az egyetemleges keretbiztosítéki jelzálogjog ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzéséhez, az alperes pedig vállalta, ha a tagok a bankkal szemben fennálló valamennyi fizetési kötelezettségüknek eleget tettek, a jelzálogjog törléséhez haladéktalanul hozzájárul.

..... közjegyző ugyancsak 2005. február 24-én 354/2005. szám alatt közjegyzői okiratba foglalta az alperes és többek között a Kft. és a, mint készfizető kezesek kezesi szerződését. A kezesek a csoporttagoknak az egyedi hitelkeret megállapodásokból és az egyedi ügyletekből származó fizetési kötelezettségeinek biztosítására a limitösszeg erejéig kölcsönösen és határozatlan időre egyetemleges készfizető kezességet vállaltak az azonos üzletágba tartozó tagok fizetési kötelezettségeiért, míg a Kft. és két természetes személy a csoport valamennyi tagjának fizetési kötelezettségéért. Az 1.1. és 1.2. pontban felhatalmazták az alperest arra, a megállapodás felmondása esetén a limitösszeg erejéig a kezességvállalással kapcsolatban keletkezett bármely pénzbeli követelésével a készfizető kezesek egyidejű értesítése mellett a kezesek banknál vezetett bármely bankszámláját megterhelje, a lejárt pénztartozás összegét a Ptk. 296-297. §-a szerint beszámítsa. Az 5.1. pont szerint a szerződésben létrehozott biztosíték független minden más biztosítéktól.

Az alperes 2006. június 9-én kelt és ugyanezen a napon kézbesített levelével közölve, hogy a-nek a vele szemben a TCF-R-236/2002. számú Multicurrency kölcsönszerződésből és az MF-06/2002. számú bankszámla-hitelszerződésből összesen 1.029.263.362 forint tőke és járulékai tartozása áll fenn, felszólította a Kft-t ezen összeg megfizetésére készfizető kezesi megállapodás alapján.

A Kft. nem teljesített.

A 2006. június 20-án felszámolás alá került, a felszámolási eljárás jelenleg is folyamatban van.

Alperes a felszámolási eljárásában 2006. július 10-én hitelezői igényt jelentett be, egyéb igény mellett a TCF-R-236-2002 kölcsönszerződés alapján 866.992.612 forint, az MF-06/2002. bankszámla hitelszerződés alapján 118.754.249 forint tőke összegben.

Ezt követően alperes 2006. július 20-i értéknappal a Kft. számlájáról leemelt 700.000.000 forintot „..... készfizető kezesség” megjelöléssel.
(A Kft. bankszámla kivonata szerint a „könyvelés” napja 2008. július 25. volt.)

Az alperes a Kft. kezesi teljesítéséről a felszámolóját nem tájékoztatta, a Kft. a felszámolót szintén nem értesítette, és a 700.000.000 forint követelés vonatkozásában hitelezői igénybejelentést nem tett, jogutódként nyilvántartásba vételét a felszámolási eljárásban nem kérte.

A Kft. 2006. szeptember 14-én szintén felszámolás alá került. Ezen felszámolási eljárásban az alperes a Kft.-vel kötött finanszírozási szerződésből eredő hitelezői igényt, továbbá a biztosítéki szerződések alapján fennálló hitelezői igényt jelentett be, ezen belül a-vel szembeni követelését a TCF-R-236/2002. számú szerződésből eredően 216.050.609 forint, az MF-06/2002. számú szerződésből eredően 125.745.905 forint (összesen 341.796.514 forint) összegben.

Alperes 2007. október 15-én kelt levelével a Kft. felszámolója megkeresésére tájékoztatta a felszámolót, hogy a Kft. készfizető kezessége alapján a-vel szemben 71.049.924 forint „f” kategóriás, a-vel szemben 333.976.930 forint „f” kategóriás, a-vel szemben 29.404.281 forint „g” kategóriás, valamint a-vel szemben 265.568.865 forint „f” és „g” kategóriás követelést (összesen 700 millió forint) érvényesített.

A Kft. felszámolója 2008. február 21-én nyilvános pályázat keretében értékesítette a Kft. „..... adóssal szembeni 1.221.456.659 forint követelését, benne foglaltan a készfizető kezesi kötelezettség teljesítése folytán megszerzett 700 millió forint követelést is”.
A követelést a felperes szerezte meg.

A felperes a követelés megvásárlásáról 2008. április 2-án kelt levelével értesítette a felszámolóját, és mint jogutód kérte a 700.000.000 forint összegű követelés „b” kategóriás követelésként való besorolását, és a hitelező személyében történő változás átvezetését a nyilvántartáson.

A Kft. „f.a.”, mint engedményező és a felperes, mint engedményes 2008. április 24-én közös levélben értesítette a felszámolóját az engedményezés tényéről és arról, a „f.a.”-val szemben fennálló követeléséből 700 millió forint és járulékai a Kft. kezességvállalásából származó követelés a felperest illeti meg, a tartozást a felperes, mint engedményes felé teljesítse.

Felperes 2008. szeptember 22-én felhívta alperest a 700.000.000 forint követelés tekintetében bekövetkezett jogutódlás felszámolónak bejelentésére, s a biztosítékokból befolyt összeggel a jogutódlás arányában elszámolásra.

Alperes a 2008. szeptember 29-i válaszlevelében arról tájékoztatta felperest, a 700.000.000 forintos kezesi teljesítéssel a Kft. nem kizárólag a tartozásaiért állt helyt, hanem egyéb cégek készfizető kezességgel biztosított tartozásaiért is. A felszámolónak írt levéllel egyezően megjelölte, a 700.000.000 forintot mely cégek vele szembeni tartozására számolta el. Jelezte, a Kft. részére már 2008. január 11-én kiállított hozzájáruló nyilatkozatokat ahhoz, hogy a készfizető kezesség alapján érvényesíthető „f” kategóriás követelést más, a cégcsoporthoz tartozó cégek (többek között a „f.a.”) felszámolási eljárásban hitelezői igényként érvényesíthesse, és azt a felszámoló hitelezői nyilvántartásba vehesse.

Az alperes, mint hitelező a felszámolási eljárásában a 700.000.000 forint követelés tekintetében a felperes felszámolási eljárásba történő jogutódkénti belépéséhez nem járult hozzá.

A felszámolója nem vezette át a felperesre az alperes nevén nyilvántartott teljes hitelezői igényből a 700.000.000 forint összegű „b” kategóriás hitelezői igényt, ezért a felperes a felszámolóval szemben kifogásos eljárást kezdeményezett.

A Heves Megyei Bíróság 2011. május 17-én kelt 3.Fpkh.10-10-000003/22. számú végzésével a kifogást elutasította. A végzés indokolásában rögzítette, az alperes bejelentette, nem járul hozzá ahhoz, hogy a felperes az eljárásba félként, a Kft. jogutódként lépjen. Miután a jogutódlás nem volt megállapítható, a kérelmező a hitelezői igényét önálló igénybejelentéssel érvényesítheti, figyelemmel kell lenni az egyéves igénybejelentési határidőre.

(A Kft. felszámolással megszűnt, 2010. november 18-án a cégnyilvántartásból törlésre került. A felszámolási eljárásban az alperes teljes hitelezői igénye nem térült meg.)

Felperes 2009. február 3-án előterjesztett keresetében az alperest elsődlegesen kártérítés, másodsorban jogalap nélküli gazdagodás címén 700.000.000 forint és ennek 2006. július 20-tól a kifizetésig járó Ptk. 301/A.§ (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Előadta, a Kft. készfizető kezesi helytállása folytán keletkezett-vel szembeni

700.000.000 forint követelése megvásárlását követően megkereste a felszámolóját az alperes javára nyilvántartott hitelezői igényből 700.000.000 forint hitelezői igény rá, mint a Kft. jogutódra átvezetése iránt. Az alperes a jogutódláshoz nem járult hozzá.

Az alperes a biztosítéki szerződések alapján a-cégcsoport tagjai tulajdonában lévő vagyonelemek értékesítésével jelentős összegeket hajtott be a Kft. kezési teljesítését követően, mely biztosítékoknak a kezési kötelezettség teljesítését követően részben a Kft. volt a jogosultja. Ezidáig a Kft., illetve maga sem kapott semmilyen megtérülést a helyetti kezési teljesítés alapján a törvény erejénél fogva rá átszállt biztosítékokból. Hangsúlyozta, a kezes teljesítése során a kezesre nem csak a követelés száll át, hanem a követelés fedezetéül szolgáló biztosítékok is, valamint a kezességvállalást megelőzően keletkezett jogok és a végrehajtási jog. A 1.029.263.362 forint összegű tartozásából a Kft. igazoltan megfizetett 700.000.000 forintot, ezen összegű követelés és annak biztosítékai rá, mint kezesre átszálltak. E körben hivatkozott a BH 2000. 11. számú eseti döntésre. Alperes jogsértően járt el akkor, amikor a zálogjoggal terhelt ingatlanokról a hozzájárulása nélkül törölte a zálogjogokat, illetve a biztosítéki ingatlanok értékesítéséből befolyó bevételekkel, mint részbeni jogosult felé nem számolt el, a biztosítékokról anélkül mondott le, ehhez a Kft., illetve maga hozzájárult volna. Tételelesen is megjelölte azokat a biztosítékokat - így például ingatlanokon fennálló jelzálogjoga - amelyek vélekedése szerint a Kft. kezési teljesítését - alperesi lehívást - követően a Kft.-, majd őt, mint jogutódot illette volna meg. Előadta továbbá, a kezesek a készfizető kezességet 12,5 milliárd forint keretösszeg erejéig, azonban konkrét ügyletek vonatkozásában vállalták, az alperes a Kft. készfizető kezessel szemben is a egyenes adóssal megkötött konkrét ügyletből fakadó igényét érvényesítette. A kezesség, mint járulékos jellegű jogi biztosíték, meghatározott alapügyletkezhez tapad, ezért nem lehet az alapügylettől függetlenül, különböző alapügyleteket összevontan kezelve a hozzájuk tapadó kezességeket is összevontan és egymáshoz kapcsolódva kezelni. Ebből következően az alperes a Kft. kezési teljesítése elszámolása során jogsértően járt el akkor, amikor a Kft.-től lehívott összeget más tartozás csökkentésére használta fel. A Kft. teljesítése azért sem történhetett másik cég tartozásának csökkentésére, mert a kezési kötelezettség csak és kizárólag akkor állt fenn, ha szerződésszegés miatt az adott limitet terhelő megállapodás felmondásra került és az alperes a kezes írásban felhívta a teljesítésre. A, a, a által hivatkozott szerződése 2006. július 20-án még nem járt le, azokat az alperes nem mondta fel, kizárólag a Kft.-t szólította fel a tartozás megfizetésére.

Állította továbbá, a Kft. az alperes törvényes jogutódja volt, ezért az új hitelezői igényt nem kellett a felszámolási eljárásban bejelentenie, hanem a hitelezői nyilvántartáson a jogutódlás átvezetését kell kérni, mivel nem egy új követeléssel rendelkezett. A felszámolási eljárásában azért nem jelentkezett be hitelezőként, az alperes által bejelentett hitelezői igény nevére történő átsorolását kérte 700.000.000 forint erejéig.

Az alperesnek a Ptk. 276.§-a rendelkezései, illetve az általános együttműködésre és jóhiszeműségekre vonatkozó elvi szabályai alapján jogelődjével és vele együtt kellett volna működni annyiban, a törvényi engedményezésre tekintettel az egyenes adóssá

és a biztosítéki kötelezetteket is értesítenie kellett volna a követelés és a biztosítékok részbeni átszállásáról. Alperes azzal, a kezési teljesítés óta minden nyilatkozatával, eljárásbeli magatartásával akadályozta, sőt ellehetetlenítette a jogelődjét és magát is a rájuk átszállt követelések érvényesítésében, joggal való visszaélést valósított meg. Alperes kifejezetten megakadályozta a felszámolási eljárásban jogutódkénti nyilvántartásba vételét, így az igénye egyenes adóssal szembeni érvényesíthetősége hiányában a zálogkötelezett adósokkal szemben sem tudott fellépni annak ellenére, a zálogjogok már arányosan megillették. Annak alátámasztására, ilyen esetben a felszámolónak a jogutódlás tényét kell a nyilvántartáson átvezetni a BDT 2007. 1693. szám alatti eseti döntésre hivatkozott. Hangsúlyozta, az alperest felróható és jogsértő magatartása alapján önálló kártérítési felelőssége okán perli.

A jogalap nélküli gazdagodás körében egyebek mellett előadta, az alperes javára a többi biztosítékból, a kezési teljesítést követően a fenti összeg megtérült.

2012. február 20-án és május 29-én a kártérítés jogalapja vonatkozásában közbenső ítélet hozatalát kérte.

Alperes a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. A keretbiztosítéki megállapodás 4.2. pontjában foglalt kielégítési elsőbbségére hivatkozott, mely egyértelműen tartalmazza, biztosítékokból befolyó összegeket először arra kell felhasználni, kielégítésre kerüljön a saját, a limitet terhelő megállapodásokból származó kintlévő követelése. A többi biztosítékot nyújtó részére azokat az összegeket kell megfizetni, amely fennmarad a limitet terhelő megállapodások, illetve a kezési szerződés értelmében meglévő kötelezettségek végleges és teljes rendezése és teljesítése után.

Állította, a kezési szerződésben a cégcsoport tagjai a Ptk. 275.§-ban szabályozott egyetemleges készfizető kezességet vállaltak, a kezességet ugyanazon kötelezettségért egyidőben, egymásra tekintettel többen vállalták, tekintve nem egymástól független cégeknek, hanem - a cégeket egy biztosítéki rendszerben összekapcsolva - egy cégcsoportnak nyújtott hitelt. A Ptk. 337.§ (1) bekezdése szerint egyetemleges kötelezettség esetén minden kötelezett az egész szolgáltatással tartozik és nem lehet a jogügyleteket egymástól különválasztva kezelni. Magából a szerződéses szándékából sem lehet arra következtetni, a 12,5 milliárd forintba elvállalt egyetemleges kezesség részbeni kielégítésével a kezesekre száll át az adósság biztosítéka. A Ptk. 276.§ (1) bekezdése alkalmazásának ugyanis az a feltétele, a kezes a jogosultat kielégítse. Ez pedig nem történt meg, a jogviszonyból eredően milliárdos nagyságrendű követelése maradt fenn, ami kizárja a kezési részteljesítésből eredő bármilyen megtérítési igényt. Az egységes hitelkeret megállapodás keretében a-cégcsoportnak 4.722.459.666 forint tartozása állt fenn a 12,5 milliárd hitelkeretből a 700.000.000 forint kezési teljesítés napján, amiből 1.771.516.725 forint térült meg, 2.950.942.841 forint követelése kielégítetlen maradt.

Vitatta, a Kft. a 700 millió forintot kizárólag a kezeseként teljesítette, mivel a Kft. teljesítése időben elvált a fizetési felszólításban megjelölt határidőtől, időközben a Kft-nek, mint egyetemleges kezesnek más fizetési kötelezettségei

is esedékessé váltak. A 700 millió forintból csak 71.049.924 forint került jóváírásra a tartozására, a többit a, a és a tartozására számolta el, mely elszámolásnak nem volt akadálya. A külön felszólítás, illetőleg felmondás hiányának nincs jogi jelentősége, mert az egyetemlegesség jogi természetéből adódóan az egyik egyetemleges kötelezettel közölt felmondás a többi egyetemleges kötelezettre is kihat. Mint az inkasszó jogosultjának jogában állt eldönteni, a kötelezett mely lejárt tartozására számolja el a leemelt részteljesítést.

Figyelemmel arra, az engedményezés csak a szerződésére eső kezesi teljesítésre vonatkozik, a tartozására pedig a 71.049.924 forint kezesi teljesítés került elszámolásra, a felperesnek legfeljebb csak a 71.049.924 forint kezesi teljesítéssel arányos megtérítési igénye lehet, ami a teljes hitelösszegre vetített 5,6 %-os kezesi teljesítésre és a biztosítékokból befolyt megtérülésre figyelemmel összecszerűen 26.650.826 forint. A Kft-re továbbá azért sem szállhatott át a cégcsoport tartozásából eredő teljesítés folytán egy meghatározott taggal szembeni követelés, mert nem csak kezesként, hanem egyenesadósként is tartozott neki, ami nem térült meg, ebből a tartozásból 168 millió forintot kellett veszteségként leírnia. A Ptk. 337.§ (1) bekezdése szerint tehát a Kft. továbbra is kötelezett maradt, a részleges teljesítés után megtérülésre nem volt jogosult. A felszámolása folyamatban léteire figyelemmel a követelést idő előttinek tartotta. Utalt arra is, ha a részmegtérülésből a felperest esetleg érte is kár, azt maga okozta azzal, a hitelezői igényét a felszámolási eljárásában nem jelentette be. Kiemelte, hitelezői igényt jogvesztő határidőn belül a Kft. sem jelentett be, igénybejelentés hiányában pedig a Kft. és a felperes sem tekinthető hitelezőnek, a Kft. és a felperes jogutódlását is jogszerűen vitatta. Mindezekre figyelemmel jogellenes magatartást nem valósított meg, így azzal okozati összefüggésben felperesnek kára sem keletkezhetett. Előadta továbbá, a keretbiztosítéki szerződés 4.2. és a kezesi szerződés 5.1. pontja összevetésével megállapítható, a keretbiztosítéki szerződést a kezesi szerződés kiegészíti, annak részét képezi, ezért keretbiztosítéki szerződés valamennyi rendelkezése, kivéve, ha a kiegészítésben másként állapodtak meg, alkalmazandó a kezesi szerződés tekintetében is, így a kielégítési elsőbbségről szóló 4.2. pont is. A kezesek a kielégítési elsőbbség biztosításával lemondtak a hitel teljes megfizetéséig arról, egyenes adósi mivoltuk mellett egyidejűleg hitelezőként is fellépjenek.

2012. április 3-án úgy nyilatkozott, a vagyonán kívül máshonnan részére megtérülés nem várható. A Kft., mint felperesi jogelőd és közte fennállt szerződéses viszonyra figyelemmel a jogalap nélküli gazdagodás szabályait nem tekintette alkalmazhatónak, ugyanakkor e körben is a követelés időelőttiségét állította.

Beszámítási kifogást is előterjesztett arra hivatkozással, a felperesnek a keresettel érvényesített követelésnél nagyobb összegű tartozása áll fenn vele szemben.

Felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte utalva arra is, beszámításra egyébként csak a felszámolás tartama alatt kerülhetett volna sor.

Az elsőfokú bíróság tanúként meghallgatta alperes Követeléskezelő Főosztálya korábbi vezetőhelyettesét,, a felszámolóbiztosát

..... előadta, a 700 millió forintot alperes nem teljes egészében a-vel szembeni követelésére számolta el, hanem több adós tartozására, tekintettel a felek közötti keretszerződési rendszerre. Ennek folyamányaként a-vel szembeni felszámolási eljárás során a teljes összegre vonatkozóan jelentett be hitelezői igényt. Alperes következetesen járt el tekintettel arra, a hitelezői igénybejelentése során csak a 71 millió forintot vette figyelembe a javára a Kft. teljesítéséből és ennek megfelelően jelentette be hitelezői igényeit is, ezt az elszámolást a felszámoló is elfogadta. A többi adóssal szembeni felszámolási eljárásban a hitelezői igénybejelentés során figyelembe vették a Kft., mint kezes teljesítéséből rájuk elszámolt összeget. A 352/2005. sorszámú közjegyzői okirat 4.2. pontjának a lényege az, hogy a többi kötelezett követelése, aki esetleg helytáll egy adósért, csak akkor térülhet meg, ha a banki követelés teljes egészében megtérül.

..... előadta, a felszámolási eljárásban alperestől 1.023.290.541 forint hitelezői igényt fogadott el, tájékoztatást a kezesi megtérülésről nem kapott. Ha valaki kezesként teljesít akkor a jogutódlást kell bejelenteni. Alperestől azt a tájékoztatást kapta, a felperesi jogelőd követelése nem a teljesítésének minősül, más cégcsoporti tartozásokra számolták el. Az eljárásban a hitelezői igény biztosítására két ingatlan, a és a helyrajzi számú ingatlan szolgál. A helyrajzi számú értékesítésre került, ha befolyik a vételár akkor annak a fele, kb. 95.000.000 forint illeti meg az alperest, elszámolás azonban még nem történt. Nem kizárt a helyrajzi számú ingatlant a két jelzálogjogos hitelező tulajdonába adják.

Az elsőfokú bíróság 2012. május 29-én kelt 7.G.40.163/2012/15. számú ítéletével a keresetét elutasította. Kötelezte felperest 11.684.000 forint perköltség megfizetésére. Az ítélet indokolásában rögzítette, a felek között nem volt vitatott, a Kft. 12,5 milliárd forint hitelkeret erejéig készfizető kezességet vállalt a cégcsoportba tartozó valamennyi társaság által felvett hitelért. Az alperes fizetési felszólítást követően a Kft. kezesi felelőssége alapján a Kft. bankszámlájáról leemelt 700.000.000 forintot. Vitás volt azonban, a követelést a Kft. megszerezte-e, ha igen, milyen tartalommal és kivel szemben.

A csatolt okiratokból megállapíthatóan az alperes a Kft-t, mint kezeset a-vel szemben fennálló követelésének megfizetésére szólította fel, a bankszámláról való leemelés jogcíme is a tartozásának kezesi felelősség alapján történő rendezése volt, tehát a Kft. a követelését szerezte meg a 700 millió forint erejéig, szemben az alperes jogi álláspontjával. A készfizető kezesi szerződésben vállalt egyetemleges kezességéből önmagában nem következik az, az alperes a kezesről inkasszált összeget bármelyik, a cégcsoportba tartozó adós cég tartozása fejében elszámolhatta. A kezesi teljesítés esedékessé válását ugyanis a felek a

szerződésben alperes írásbeli felszólításához, az adott céggel szembeni megállapodás felmondásához kötötték. Az alperes nem állította, a Kft-t a, a és a tartozásának kifizetésére, mint készfizető kezest felszólította, ezen cégekkel kötött egyedi megállapodást felmondta volna. Így, ha az alperesnek ezen három céggel szemben volt is lejárt követelése 2006. július 25-én, a kezes teljesítése erre még nem vált esedékessé, tehát az inkasszóval beszedett kezesi teljesítést ezen három cég tartozására még nem számolhatta el. A Kft. is jogszerűen volt abban a tudatban, a-vel szembeni 700.000.000 forint követelést szerezte meg, hiszen az alperes a szerződésben előírt 30 napon belül ettől eltérő elszámolást a Kft-vel nem is közölt. A Kft. tehát a Ptk. 276.§ (1) bekezdése alapján 2006. július 25-én a törvény erejénél fogva megszerezte a követelését a biztosítékok arányos részével együtt. A továbbiakban az elsőfokú bíróság rámutatott, a követelés megszerzésének időpontjában azonban az egyenes adós felszámolás alatt állt. A Cstv. 38.§ (3) bekezdése, 28.§ (2) bekezdés f) pontja, 37.§ (1)-(2) bekezdése és a 46.§ (7) bekezdése értelmében a követelés tényleges megszerzéséhez szükséges lett volna a hitelezői igény egyenes adóssal szembeni érvényesítése, a felszámolójához történő hitelezői igény bejelentése és a regisztrációs díj megfizetése. A Kft. azonban a követelés megszerzésétől számítottan sem 40 napon belül, sem az egy éves jogvesztő határidőn belül hitelezői igényét nem jelentette be, ennek bejelentését a felperes nem is állította. Ez a mulasztás azzal a jogkövetkezménnyel járt, a Kft-nek a kezesi teljesítéssel megszerzett és a-vel szemben fennálló követelése 2007. július 25-én megszűnt, elenyészett. A Kft. felszámolója 2008. április 10-én nem létező követelést értékesített, nem létező követelés pedig meg sem szerezhető, így a felperes 2008. áprilisában megtett bejelentésének joghatása már nem volt.

Az alperes kártérítési felelőssége körében azt állapította meg, az alperes azon magatartása, a kezes teljesítését a felszámolóval nem közölte, a felperes jogi helyzetét nem érintette, mert a hitelezői jogokat csak személyesen lehet gyakorolni. Az alperes bejelentésével tehát a Kft. nem vált volna hitelezővé, a jogkövetkezmény kizárólag az lett volna, a felszámoló a nyilvántartásában csökkenti az alperes követelését. A Kft. hitelezővé válásának feltétele a saját hitelezői igénybejelentése, a regisztrációs díj megfizetése és a felszámoló általi nyilvántartásba vétele volt. Miután a felperes engedményezés folytán a követelés értékesítésével vált a Kft. jogutódjává, nem lett volna akadálya, a felszámolási eljárásába jogutódkénti belépésének, ha a Kft. a hitelezői igényét bejelentette volna határidőben. Ez a bejelentés azonban már a jogvesztő határidő jogelődje általi elmulasztására figyelemmel nem volt pótolható.

Tekintve, a felperes nem létező követelést vásárolt meg, tárgytalanná vált annak vizsgálata, az alperesnek a szerződés alapján volt-e elsőbbségi kielégítési joga. A nem létező követelés egyben azt is jelenti, a peres felek jogviszonyában értelmezhetetlenné vált a kártérítés vizsgálata. Az alperes nem követett el jogellenes magatartás, amikor a jelzálogjogról a Kft, illetve a felperes hozzájárulása nélkül rendelkezett, de nem valósított meg jogellenes magatartást akkor sem, amikor a felperes jogutódlását nem ismerte el, és nem járult hozzá a felszámolási eljárásba való jogutódkénti belépéséhez.

A jogalap nélküli gazdagodás körében úgy foglalt állást, alperes ezen a címen sem tartozik fizetési kötelezettséggel, hiszen jelenleg nincs olyan gazdagodás, ami a felperes rovására következett volna be, mert az alperesnek a-cégcsoporttal kötött hitelügyletéből eredő követelése nem térült meg. A jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett kereset jelenleg idő előtti, mivel a hitelügylettel érintett cégcsoportok közül a felszámolási eljárása még nem fejeződött be, így nem állapítható meg, a cégcsoport hitelügyletéből az alperesnek ténylegesen mekkora megtérülése származott, a cégcsoporttal szembeni követelése teljes kielégítést nyert-e, a Kft. teljesítésével és a felszámolási eljárásból befolyt teljesítésekkel a 700 millió forintos követeléshez kétszeresen jutott-e hozzá. Mindezekre figyelemmel a felperes elsődleges keresetét jogalap hiányában utasította el, míg a másodlagos keresetét érdemben nem vizsgálta.

Az ítélettel szemben felperes fellebbezett jogi képviselő útján. Fellebbezését 2012. november 8-án kiegészítette. Elsődlegesen az ítélet keresete szerinti megváltoztatását, alperes perköltségben marasztalását, másodsorban a jogalap fennállta tekintetében közbenső ítélet meghozatalát, az összecszerűség vonatkozásában az ítélet hatályon kívül helyezését, és ebben a körben az elsőfokú bíróság újabb eljárás lefolytatására kötelezését, harmadlagosan az ítélet teljes hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra, és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Állította, az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt sértett, amikor a közbenső ítélet meghozatala iránti kérelmét alakszerű, fellebbezhető végzéssel nem utasította el.

Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, az alperes a egyenes adósi tartozása alapján „hívta le” a 700 millió forintot, s ezáltal a Kft-re átszállt a 700 millió forint összegű követelésrész annak arányos biztosítékaival együtt. Tévedett azonban a Kft. rá átszállt követelésének érvényesíthetősége megítélésakor. Az alperes a egyenes adósi tartozása alapján fennálló teljes követelését 2006. július 10-én jelentette be a felszámolóhoz, s 2006. július 25-i értéknappal emelte le a Kft. bankszámlájáról a készfizető kezesség alapján a 700 millió forint kezesi teljesítés jogcímén az összeget. Az alperes tehát a kezesi teljesítést megelőzően érvényesítette azon hitelezői igényét a egyenes adós felszámolásban, mely követelésére hivatkozva később „lehívta” a kezesi teljesítést.

A Ptk. 276.§ (1) bekezdéséhez fűzött magyarázat szerint a kezes teljesítése esetén - a törvényi engedmény (ún. cessió legis) alapján - nemcsak a követelés száll át a kezesre, hanem a követelés fedezetéül szolgáló biztosítékok (például zálogjog, kezesség, óvadék) is, valamint a kezességvállalást megelőzően keletkezett jogok és a végrehajtási jog is. Az engedményezés pedig az alapkötelemben alanyváltozást eredményez a hitelezői oldalon. A Legfelsőbb Bíróság az 1/2010. Polgári jogegységi határozatának indokolása is rögzíti, a készfizető kezes a felszámolás alá került főkötelezettel szemben megtérítési igényét már csak a felszámolási eljárásban érvényesítheti. Ebben az eljárásban azonban akár jogutódként - amennyiben a jogosult a hitelezői igényét érvényesítette -, akár a Cstv. 37.§ (1) bekezdése alapján a jogvesztő határidő eltelte előtt saját jogán a

hitelezői igényét bejelenheti. Ebből következően, mivel az alperes a felszámolás keretében már tett hitelezői igénybejelentést, annak jogutódjaként járhat el, mint hitelező. Utalt e körben a BDT 2007. 1693. számon közzétett határozatra, valamint a Debreceni Ítéltábla Fpkhf.III.30.292/2006/2. és a Szegedi Ítéltábla Fpkhf.I.30.479/2006/2. számú eseti döntésére. A bírósági gyakorlat szerint neki, illetőleg a Kft. jogelődjének sem kellett önálló hitelezői igénybejelentéssel élnie, hiszen, mint törvényi engedményes jogutód lépett fel a felszámolási eljárásában, s kérte az alperes által a kezesi teljesítést megelőzően bejelentett és érvényesített teljes hitelezői igényből 700 millió forint rá átszállt követelésrész nevére történő átsorolását. A jogutódlás bejelentésére viszont a jogvesztő határidő nem vonatkozik. Hangsúlyozta, az alperes a Kft-t folyamatosan félretájékoztatta, amikor azt állította, nem is a egyenes adósi tartozására hívta le a kezesi teljesítés összegét, ezt követően pedig, nem járult hozzá a jogutódlásához. A felszámolási eljárásban történő jogutódkénti belépését kizárólag az gátolta meg, az alperes - jogával visszaélve - kifejezetten elutasította a jogutódlást, annak ellenére, egyébként igazolta a követelés rá átszállását.

Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, az alperes ezen magatartásával nem követett el jogsértést, különösen annak tükrében, maga is megállapította, a követelés átszállt a Kft-re a kezesi teljesítéssel.

Változatlanul hivatkozott arra, a Ptk. 5.§ (1)-(2) bekezdésében írt joggal való visszaélés ugyanúgy kártérítési jogalap, mint más jogellenes magatartás. Amennyiben az alperes hozzájárult volna a jogutódláshoz, akkor a felszámolásában a hitelezői nyilvántartáson a jogutódlást a felszámolónak át kellett volna vezetnie a 700 millió forint tekintetében.

Mindezekből következően megalapozatlan azon megállapítás is, az alperes nem követett el jogellenes magatartást, amikor a jelzálogjogokról a Kft., illetve az ő hozzájárulása nélkül rendelkezett.

Állította, a jogalap nélküli gazdagodásra alapított kereseti kérelem vonatkozásában az elsőfokú bíróság érdemi indokolást nem tett. Az elsőfokú bíróságnak a jogalap nélküli gazdagodás jogcímén az ügyet szintén vizsgálnia kellett volna érdemben, mivel a jogalap nélküli gazdagodás kérdése független attól, a felszámolásában tudott-e igényt érvényesíteni, mint jogutód. A jogalap nélküli gazdagodás jogcímével kapcsolatos időelőttiségre vonatkozó ítéleti megállapítás is megalapozatlan, mivel a gazdagodás - amellet, hogy annak összecszerűsége valóban külön, részletesen vizsgálandó a perben - már bekövetkezett, hiszen a Kft-re, majd rá átszállt követelés biztosítékaiból az alperes már jelentős összegű megtérülésekhez jutott. Erre nézve az elsőfokú bírósági eljárásban hosszas bizonyítási eljárás is folyt. Tekintve, a jogalap nélküli gazdagodás alperes részéről már bekövetkezett, ezért ezen jogcímre alapított követelés nem lehet időelőtti.

A fellebbezése kiegészítésében, annak alátámasztására, hogy neki, mint teljesítő kezesnek nem kellett és nem is lehetett hitelezőként bejelentkeznie a felszámolásába, idézte a Kúria Gfv.X.30.248/2011/4. számú határozatában írtakat, miszerint, a hitelezői igényként már bejelentett és nyilvántartásba vett követelés egészében, vagy egy részében történő jogutódlás esetén a jogutód nem minősül „új hitelezőnek”.

Az alperes csatlakozó fellebbezést és fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő. Csatlakozó fellebbezésében az ítélet indokolásából mellőzni kérte az arra vonatkozó megállapításokat, a 30 napon túli elszámolása, valamint az egyes cégek külön-külön történő felszólítása hiányára tekintettel a Kft. a felé fennálló alperesi követelést szerezte meg 700 millió forint összegben. E körben előadta, az elsőfokú bíróság tévesen nem vette figyelembe a kezesi szerződés 1.1. pontját, amely szerint a készfizető kezesek vállalták, hogy bármely, a limitet terhelő megállapodás(ok) vonatkozásában bekövetkező szerződésszegés alapján a megállapodás felmondása esetén első írásbeli felszólításra kifizetik részére az adott megállapodásból származó kintlévő követelésével megegyező összeget. Változatlanul hangsúlyozta, a felek a kezesi szerződés által biztosított hitelügyleteket összevonták a kezesi szerződés szempontjából, és a kezesek egyetemleges készfizető kezességet vállaltak. A Kft. is a csoport valamennyi tagjának limitet terhelő megállapodásból eredő fizetési kötelezettségének teljesítését vállalta, ezért hiába volt eredetileg elkülönült szerződés a-vel kötött szerződés, a kezesek valamennyi egységbe foglalt szerződés teljesítésért egységes, egyetemleges készfizető kezességet vállaltak. Mivel a készfizető kezesek a kezesi szerződés 1.2. pontjában kijelentették, a tagokban fennálló közvetlen, illetve közvetett befolyásuk következtében mindenkor tudomással és megfelelő információval rendelkeznek a tagok gazdasági tevékenységéről és pénzügyi helyzetéről, nem is kellett keretbiztosítékok nyújtására vonatkozó szerződés 4.2. pontjában meghatározott 30 napos határidőben elszámolni, hiszen ettől a kezesi szerződésben eltértek, hiszen a Kft., mint a-cégcsoport vezető társasága, tudott a kapcsolt vállalkozásai és az alperes között fennálló valamennyi pénzügyi tranzakcióról. Lehet, önmagában az egyetemleges kezességből nem következik, a cégcsoporthoz tartozó bármelyik cég tartozása fejében elszámolhatta volna a befolyt követelést, azonban mivel egyoldalú inkasszállás történt mindenfajta adósi aktivitás nélkül, így az egyes cégcsoporton belüli cégekkel fennálló követeléseit arányos módon csökkentette, és a Kft. felé utóbb, de még a Kft. - közötti engedményezést megelőzően elszámolt. Az elszámolást a felszámoló nem kifogásolta meg.

Fellebbezési ellenkérelmében az ítélet csatlakozó fellebbezéssel nem érintett része helybenhagyását, felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

Előadta, a közbenső ítélet meghozatala iránti kérelem alakszerű végzéssel el nem utasítása az ügy érdemében hozott ítéletre nem hat ki. A felperes által hivatkozott határozatok a jelen perbeli esetre nem irányadók, mivel azon esetekben nem történt meg a követelés engedményezése a hitelező részéről. Tekintettel arra, a kezes nem elégítette ki a jogosultat, a jogutódja sem lehet, hiszen az 1/2010.(VII.30.) Polgári jogegységi határozat szerint is csak akkor lesz a kezes a Ptk. 276.§ (1) bekezdése értelmében a jogosult törvényi engedményese, ha szerződésszerűen teljesít. A Kft. kezes azonban nem teljesített szerződésszerűen, mivel az adósnak továbbra is közel 3 milliárd forint tartozása fennáll. A jogegységi határozat kifejezetten rámutat arra, a kezes önállóan is tehet hitelezői igénybejelentést, ezt azonban felperes jogelődje bizonyítottan elmulasztotta. Tévesen hivatkozik ezért a felperes arra, a Kft. már csak jogutódként léphetett volna fel a felszámolási eljárásban. Az

elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, a követelés tényleges megszerzéséhez szükséges volt a hitelezői igény egyenes adóssal szembeni érvényesítése, a felszámolójához történő hitelezői igény bejelentése, ennek hiányában a felperes követelése megszűnt, s azt is, nem követett el jogsértést, amikor nem járult hozzá a jogutódlás átvezetéséhez.

Változatlanul vitatta, hogy a Kft. kezes szerződés szerű teljesítése hiányában visszaélés szerűen gyakorolta volna a jogait, amikor nem járult hozzá felperes jogutódlásához. A Kft. felszámolójához megküldött elszámolásból a Kft., illetve annak bármely jogutódja előtt nyilvánvalónak kellett lennie, a biztosítékok átszállásával kapcsolatos követelést nem fog elismerni. Ilyen előzmények után került sor a vitatott követelés felperesi megvásárlására. A felperes annak is ismeretében volt, jogelődje, illetve maga sem tett hitelezői igénybejelentést törvényes határidőben, ezzel bevállalta annak következményét, vitatni fogja, követelésének megszerűségét.

Az első fokú eljárásban előadottakat fenntartva a jogalap nélküli gazdagodás körében arra utalt, az ítéletből egyértelműen megállapítható, miért tekintette helyesen az elsőfokú bíróság idő előttinek ezen kérelmet.

Felperes a csatlakozó fellebbezésre tett ellenkérelmében az ítélet indokolásának csatlakozó fellebbezéssel érintett része helyben hagyását kérte. Az ellenkérelemre tett észrevételében utalt arra, a Kúria Gfv.X.30.248/2011/4. számú határozatával már igazolta, az elsőfokú bíróság indokolása a követelés megszűnése tekintetében megalapozatlan. Kereseti követelését több jogsértő alperesi magatartásra, mulasztásra is alapította. Az első fokú eljárásban előadottakat fenntartva hangsúlyozta, iratokkal igazolta, az alperes a Kft. által teljesített 700.000.000 forint összegű kezesi teljesítést csakis a egyenes adósi tartozására hívhatta le, ezt az elsőfokú bíróság is megerősítette. A Ptk. tiltja, hogy az alperes megalapozatlan tartalmú és saját magának felróható megtévesztő „elszámolására” előnyök szerűése végett hivatkozhasson. Az alperes elszámolását egyébként a Kft. felszámolója, és maga sem ismerte el. Az alperes, mint hitelező a Kft. felszámolásában nem tett kifogást a Kft.-vel szembeni követelése rá engedményezése tekintetében, azt tudomásul vette. Az alperes joggal való visszaélést valósított meg, amikor az elszámolást nem tette meg, és a felszámolásában történő jogutódlás átvezetéséhez nem járult hozzá, azt kifejezetten megtagadta, a biztosítékokból pedig kizárólag saját maga eszközölt bevételeket annak ellenére, ezek ekkor már arányosan a Kft., illetve az ő biztosítékai voltak. A jogalap nélküli gazdagodás körében arra utalt, a követelésrész Kft-re átszállását követően az alperesi oldalon olyan bevételek keletkeztek, melyek olyan biztosítékokból, illetve követelésből eredtek, mely ekkor már nem az alperes, hanem a Kft., illetve az ő vagyonába tartozott. Az alperes tehát más biztosítékaiból generált magának megtérűléseket. Az alperes megtévesztő adatokat tartalmazó tájékoztatása nem minősíthető „elszámolásnak”. Kitért arra is, alperes perbeli előadása ellentétben állt a 2008. január 11-i nyilatkozataival, melyekben kifejezetten hozzájárult ahhoz, a Kft. a saját „elszámolásában” megjelölt adóssal kapcsolatban azok felszámolásába jogutódként bejelentkezzen. A

jogutódlás bekövetkeztét tehát nem vitatta, csupán az adósok személyét jelölte meg hibásan.

Felperes a másodfokú tárgyaláson fellebbezését kiegészítette azzal, az elsőfokú bíróság a perköltséget eltúlzott mértékben állapította meg.

Az alábbiakra tekintettel a fellebbezés kis részben megalapozott, a csatlakozó fellebbezés megalapozatlan.

A Ptk. 272.§ (1) bekezdése szerint kezességi szerződéssel a kezes arra vállal kötelezettséget, hogy amennyiben a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni.

A Ptk. 274.§ (2) bekezdése értelmében a készfizető kezes nem követelheti, hogy a jogosult a követelést először a kötelezettől hajtsa be.

A Ptk. 275.§-a kimondja, ha ugyanazért a kötelezettségért egyidejűleg vagy egymásra tekintettel többen vállalnak kezességet, a kezesek kétség esetében egyetemlegesen felelnek.

(A kezesek egyetemleges helytállási kötelezettsége azt jelenti, a Ptk. 334.§ (2) bekezdése értelmében a jogosult bármelyiküktől vagy akár egyidejűleg valamennyiüktől követelheti a teljes tartozást.)

A Ptk. 276.§ (1) bekezdése úgy rendelkezik, amennyiben a kezes a jogosultat kielégíti, a követelés az azt biztosító és a kötelezettségvállalást megelőzően keletkezett jogokkal, valamint a végrehajtási joggal együtt reá száll.

A Ptk. 328.§ szerint a jogosult követelését szerződéssel másra átruházhatja (engedményezés).

A Ptk. 329.§ (1) bekezdése szerint az engedményezéssel az engedményes a régi jogosult helyébe lép, és átszállnak rá a követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok is.

A Ptk. 331.§-a pedig úgy rendelkezik, ha a követelés jogszabály rendelkezése folytán száll át másra, a jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az engedményezés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

A követelés tehát jogszabály vagy szerződés rendelkezése alapján is átszállhat. A követelés átszállásának egyik jogszabályon alapuló esete, amikor a kezes a jogosultat egészben vagy részben kielégíti, s a teljesítése folytán - a törvényi engedmény alapján - a teljesítés mértékétől függően a követelés, illetőleg a kielégített követelésrész a kezesre átszáll, a követelés teljes kielégítése esetén az annak fedezetéül szolgáló biztosítékok egészével, míg a követelés részbeni kielégítése esetén a teljesítéssel arányban.

A kezesség járulékos jellegű kötelezettség, szorosan kapcsolódik a jogosult és a kötelezett között létrejött alapügylet.

A Legfelsőbb Bíróság az 1/2007. PJE számú jogegységi határozatában kimondta, a mögöttesen felelős ugyanazon kötelezettség teljesítéséért felel, mint a főkötelezett. Ebből következően a követelés elévülése mind a főkötelezettel mind a mögöttesen felelőssel szemben ugyanabban az időpontban - a követelés Ptk. 326.§ (1) bekezdés szerinti esedékessé válásának időpontjában - kezdődik.

Az 1/2010.(VII.30.) PJE számú jogegységi határozata indokolásában pedig rámutatott, a készfizető kezes a jogosulttal kötött szerződés alapján a főkötelezettel tartalmában azonos teljesítést vállal. Amennyiben szerződésszerűen teljesít, a Ptk. 276.§ (1) bekezdése alapján a jogosult törvényi engedményesévé, jogutódjává válik. A készfizető kezes a felszámolás alá került főkötelezettel szemben megtérítési igényét már csak a felszámolási eljárásban érvényesítheti. Ebben az eljárásban azonban akár jogutódként (amennyiben a jogosult a hitelezői igényét érvényesítette), akár a Cstv. 37.§ (1) bekezdése alapján a jogvesztő határidő eltelte előtt saját jogán a hitelezői igényét bejelentheti. „Összességében elmondható, hogy a készfizető kezes a kezesi szerződésből eredő jogai gyakorlásával és kötelezettségei teljesítésével, tehát saját önálló jogcselekményeivel elháríthatja a felszámolási eljárásban a Cstv. 37.§ (3) bekezdésében meghatározott jogvesztés bekövetkezését.”

A felszámolási eljárásra a többször módosított, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) tartalmaz rendelkezést.

A Cstv. felszámolási eljárásában irányadó 28. § (2) bekezdés f) pontja értelmében a felszámolás jogerős elrendelését tartalmazó közzétételnek tartalmaznia kellett a hitelezőknek szóló felhívást is, miszerint ismert követeléseiket a felszámolás elrendelő végzés közzétételétől számított 40 napon belül a felszámolónak jelentsék be.

A 37.§ (1) bekezdése értelmében az adóssal szemben fennálló olyan követeléseket, amelyeket a felszámolás közzétételétől számított 40 napon túl, de egy éven belül jelentettek be, a felszámoló nyilvántartásba vette és kielégítette, ha az 57.§ (1) bekezdésében felsorolt tartozások kiegyenlítése után volt rá vagyoni fedezet.

A (2) bekezdés értelmében a felszámolás alatt keletkezett és felszámolási költségnek nem minősülő követelések tekintetében - a felszámolási zárómérleg még nem volt benyújtva - a hitelezői igényt a követelés esedékessé válásától számított szintén 40 napon belül kellett a felszámolónak bejelenteni, aki az határidőn belül benyújtott hitelezési igények között vette nyilvántartásba. A 40 nap elteltével, de 1 éven belül bejelentett igények nyilvántartásba vételére és kielégítésére az (1) bekezdés volt irányadó.

A (3) bekezdés pedig úgy rendelkezett, az (1)-(2) bekezdésekben foglalt esetekben az egyéves határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

Az idézett rendelkezésekből, jogegységi határozatokból továbbá az is következik, amennyiben a főkötelezett (főadós) felszámolási eljárás alá került, a jogosult a vele szembeni, a felszámolási eljárást megelőzően esedékessé vált követelést hitelezői igénybejelentés útján már csak a főkötelezett felszámolási eljárásában, a felszámolást elrendelő végzés közzétételétől számított egy éves jogvesztő határidőn belül érvényesíthette. Ha pedig a határidőn belül bejelentett, nyilvántartott követelés a készfizető kezes jogosultnak történt teljesítése folytán a teljesítés mértékétől függően egészben vagy részben a jogszabály erejénél fogva a készfizető kezesre szállt át (biztosítékaival együtt), a kezes a már bejelentett hitelezői igény, illetőleg annak egy része új jogosultjává vált, de a felszámolási eljárás idézett sajátos szabályaiból következően a főkötelezettel szembeni megtérítési igényét szintén már csak a főkötelezett felszámolási eljárásában érvényesíthette, s mint jogutód kérhette nyilvántartásba vételét, illetőleg a Cstv. 37.§ (1) bekezdése alapján a jogvesztő határidő eltelte előtt saját jogán a hitelezői igényét bejelenthette. Ha azonban a főkötelezett helyett teljesítő készfizető kezes ezzel a jogával (kötelezettségével) nem élt, ezáltal elmulasztotta elhárítani a jogvesztés bekövetkezését, a követelése elenyészett, megszűnt, ebből pedig az is következik, hitelezői igénybejelentése hiányában a jogosulttól rá átszállt követeléssel joghatályosan nem rendelkezhetett, azt joghatályosan nem is engedményezhette.

Az az engedményes, aki olyan, a főkötelezett helyett teljesített készfizető kezes engedményezőtől szerzett követelést, aki a kezesi teljesítése folytán megszerzett követelésére nézve a főkötelezett felszámolási eljárásában hitelezői igénybejelentést nem tett, a követelés új jogosultjaként, a már nyilvántartott hitelező jogutódjaként nyilvántartásba vételét nem kérte, joghatályosan megszerezhető követelés hiányában megalapozottan maga sem kérhette a követelés újabb

jogosultjakénti, hitelezőkénti nyilvántartásba vételét, a jogosult által már bejelentett hitelezői követelés, illetőleg annak egy része rá átvezetését.

Az adott ügyben a felperes egyebek mellett arra hivatkozással, az alperes jogsértő módon, jogaival visszaélve megtagadta a hozzájárulását ahhoz, hogy a Kft. készfizető kezes felszámolási eljárásában megszerzett, a Kft.-vel szembeni 700.000.000 forint követelése tekintetében a felszámolási eljárásában jogutódként hitelezői nyilvántartásba vételre kerülhessen, alperest 700.000.000 forint megfizetésére kérte kötelezni kártérítés címén, másodsorban ugyanezen összegre alperes jogalap nélküli gazdagodását állította.

Amint arra a Fővárosi Ítéltábla utalt, az egyetemleges készfizető kezesség esetén a jogosult a kötelezett tartozása megfizetését ezen tartozásért helytállni köteles több készfizető kezes esetén bármelyik készfizető kezestől külön-külön is kérheti, de igényét a kezesekkel szemben egyidejűleg is érvényesítheti. Ugyanakkor egy kezes több adós tartozásáért is vállalhat helytállási kötelezettséget.

A Kft. nem vitásan a ügyfélcsoport valamennyi tagja alperessel szembeni hitszerződésekből eredő kötelezettségéért készfizető kezességet vállalt a limit erejéig. A csoport tagjai és az alperes által kötött biztosítéki szerződések egyikéből, de azok együttes értelmezéséből sem következett azonban, szemben az alperes érvelésével, hogy az alperes más adóstárs tartozására számolhatta volna el a készfizető kezes tartozását, mint amit a teljesítése alapjául megjelölt.

Alperes úgy inkasszált 700.000.000 forintot a Kft. nála vezetett bankszámlájáról 2006. július 20-i értéknappal, hogy az inkasszóban a „..... készfizető kezesség” megjegyzést tette, ez pedig nem értelmezhető másként, mint hogy a Kft. kezesi kötelezettségét a vele szembeni 700.000.000 forint összegű tartozására hívta le, ezért az ügyfélcsoport más tagjai (.....,,) tartozására nem számolhatta volna el. A Kft. tehát a helyett teljesített 700.000.000 forintot az alperesnek, amint ezt az elsőfokú bíróság is helytállóan megállapította.

Ügyszintén helyes álláspontra helyezkedett az elsőfokú bíróság azzal, hogy tekintet nélkül arra, az alperes teljes, a kötelezett társaságokkal szembeni követelése, illetőleg a Kft-vel szembeni követelése megtérült-e, a Kft. a Ptk. 276.§ (1) bekezdése alapján 2006. július 25-én a törvényi engedmény folytán megszerezte a 700.000.000 forint követelést a biztosítékok arányos részével együtt.

Szintén nem tévedett, amikor úgy foglalt állást, hogy a követelés „tényleges” megszerzéséhez, figyelemmel a-nek már a Kft. teljesítését megelőzően történt felszámolás alá kerülésére, szükséges volt a megszerzett 700.000.000 forintra nézve a Kft. hitelezői igénybejelentése.

Tévedett azonban abban, hogy ezt a hitelezői igénybejelentést, mint új igénybejelentést követelte megtenni regisztrációs díj megfizetése mellett, s ennek elmulasztása hiányában jutott arra a következtetésre, a Kft. 700.000.000 forint követelése megszűnt, a felperes 2008. február 21-én a Kft. felszámolási eljárásában nyilvános pályázat keretében nem létező követelést szerzett meg.

Az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha arra tekintettel, a felek által sem vitatottan alperes már ezen 700.000.000 forint tekintetében is nyilvántartásba vett hitelező volt a felszámolási eljárásában, azt állapítja meg, ahhoz hogy a Kft. a követelés új jogosultjává váljon, elengedhetetlenül szükséges lett volna a jogutódkénti nyilvántartásba vétele, a Kft. azonban a megszerzett 700.000.000 forint követelés vonatkozásában, mint a követelés új jogosultja hitelezői igénybejelentést nem tett, alperes jogutódként magát nyilvántartásba venni nem kérte, s ezen okból nem szerezte meg a felperes a Kft. készfizető kezesi kötelezettsége teljesítése folytán rá átszállt 700.000.000 forint követelését, illetőleg nem létező követelést vásárolt meg.

Felperes tehát helyesen hivatkozott arra, a jogutód nem minősül „új hitelezőnek”, s ily módon nem kellett volna új hitelezői igénybejelentést tenni. Nem hagyható figyelmen kívül azonban az, hogy a jogelődje, a Kft. jogutódként sem kérte hitelezőkénti nyilvántartásba vételét. Nem szerezhető meg ugyanis joghatályosan felszámolás alatt álló főkötelezett társasággal szembeni követelés olyan, a főkötelezett helyett a jogosultnak teljesítő készfizető kezestől, amely a teljesítés folytán rá átszállt követelés vonatkozásában a főkötelezett felszámolási eljárásában nem nyilvántartásba vett hitelező.

A Fővárosi Ítéltábla ezt követően szintén osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint az adott tényállás mellett nem volt megállapítható olyan jogellenes alperesi magatartás, amely a felperes 700.000.000 forint kárát okozta volna, s ezért a kártérítés iránti kereset érdemi elutasításának volt helye.

A Fővárosi Ítéltábla ugyanakkor eltérő álláspontra helyezkedett a jogalap nélküli gazdagodásra alapított kereseti kérelem vonatkozásában.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint abból, hogy a felperes nem létező követelést szerzett, azaz nem szerezte meg a Kft.-vel szembeni 700.000.000 forint követelését, az is következik, követelés hiányában annak biztosítékai sem szállhattak át rá az engedményezéssel. Amennyiben pedig a követelést biztosító biztosítékokhoz (a biztosítékok arányos részéhez) nem jutott hozzá, az alperes a biztosítékokból történt megtérülésre figyelemmel nem is gazdagodhatott a terhére. Ezen kereseti kérelem tehát nem időelőtti, hanem érdemben megalapozatlan.

A Fővárosi Ítéltábla továbbá úgy ítélte meg, kétségtelen, a felperes a kereset egészében pervesztes lett, s ezért a Pp. 78.§ (1) bekezdése és 75.§ (2) bekezdése értelmében köteles az alperes perrel felmerült, az adott esetben ügyvédi munkadíjból álló perköltségét megfizetni, ez önmagában, különös figyelemmel a pertárgyérték magas összegére, nem indokolja a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdése alapján a pertárgyérték alapul vételével felszámítható legmagasabb összegű ügyvédi munkadíj felszámítását, felperes ezen összeg (9.200.000 forint+2.484.000 forint áfa) megfizetésére kötelezését.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint, figyelembe véve az eljárás tartamát, a tárgyalások, valamint az alperesi beadványok számát, tartalmát az alperesi jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel 5.000.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíj áll arányban, ezért az elsőfokú bíróság által 11.684.000 forintban megállapított perköltség összegét a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelte.

A Pp. 386/H.§-a szerint a bíróság a 213.§ (3) bekezdése szerinti feltételek fennállta esetén köteles közbenső ítéletet hozni, amennyiben ezt bármelyik fél indítványozza és e körben a feleknek további, a bíróság által elrendelt bizonyítási indítványa nincs. A (2) bekezdés értelmében a kérelem elutasításáról a bíróság külön végzést hoz, amely ellen külön fellebbezésnek van helye.

Nem vitásan a felperes 2012. február 20-án, és az utolsó tárgyalási napon, 2012. május 29-én is kérte a kártérítés jogalapja tekintetében közbenső ítélet meghozatalát, kérelme elutasításáról az elsőfokú bíróság alakszerű, fellebbezhető végzést nem hozott.

Ezen eljárási szabálysértése azonban az ügy érdemére nem hatott ki, figyelemmel arra is, 2012. május 29-én az elsőfokú bíróság a kártérítési keresetet elutasító határozatot hozott, mellyel szembeni fellebbezés a fentiek szerint nem vezetett eredményre.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján részben - a perköltség tekintetében - a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, míg a 700.000.000 forint kereseti követelés tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét szintén a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes a per főtárgya tekintetében eredménytelenül fellebbezett, az alperes az ítélet indokolása vonatkozásában pedig megalapozatlan csatlakozó fellebbezést nyújtott be.

Erre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés c) pontja, (5) és (6) bekezdése, valamint 4/A.§-a alkalmazásával megállapított, a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányos ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

Budapest, 2013. március 8.

. Rózsa Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s.k.
előadó bíró

. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Oláhné Sárközi Veronika
bírószági ügyintéző